

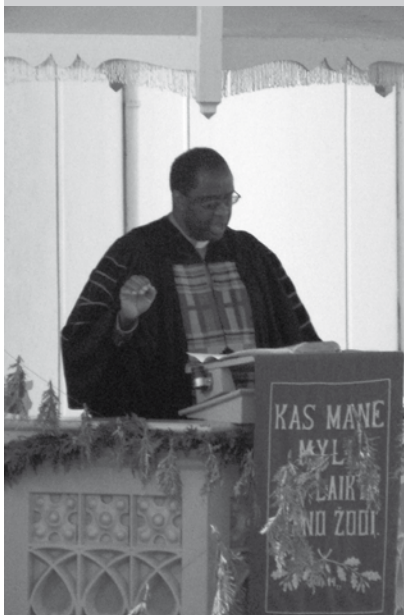
Viešpaties kelias- stiprybė doriesiems ir pražūtis piktadariams. /Pat 10,29/

2009 m. birželis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys Nr. 4 (92)
Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn.

WARC

Birželio 20 – 21 dienomis Biržuose vyko Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo suvažiavimas. Sinodą pasveikino ir iškilmingose pamaldose pamokslavo Pasaulio reformatų Bažnyčių aljanso (angl. World Alliance of Reformed Churches, WARC) vykdomojo komiteto Ženevoje vadovas – generalinis sekretorius kun. dr. Setri Nyomi.

*Kun. dr. Setri Nyomi
Biržų reformatų bažnyčios
sakykloje*

Dievo įvaikiai

Šv. Trejybės
sekmadienio
postilė

Visi, vedami Dievo Dvasios, yra Dievo vaikai. Jūs gi esate gavę ne vergystės dvasią, kad ir vėl turėtumėte bijoti, bet gavote įvaikystės Dvasią, kurioje šaukiame: „Aba, Tėve!“ Ir pati Dvasia liudija mūsų dvasiai, kad esame Dievo vaikai. O jei esame vaikai, tai ir įpėdiniai. Mes Dievo įpėdiniai ir Kristaus bendraįpėdiniai, jeigu su juo kenčiame, kad su juo būtume pagerbti. (Rom 8, 14–17)

Birželio pirmąjį sekmadienį švęsdami Tėvo dieną esame raginami prisiminti ir mūsų įvaikystę dangiškajam Tėvui. Tik Dievas nėra Tėvas ar Motina. Jis yra visa tai kartu paėmus. O mūsų įvaikystė yra santykis. Kai syki iš vieno įvaikinto berniuko kiemo vaikai šaipėsi, šis atšovė: „Jūsų tėvai nepasirinko, o mane pasirinko!“ Tam tikra prasme štai ką reiškia būti Dievo vaiku – būti Jo pasirinktam.

Per mišias vis dar per mažai laisvės duodama žmogui garbinti Dievą taip, kaip jis nori... Ypač provincijoje. Kai vienas pažįstamas priklausydavo ant vieno kelio, aš jo prieš daugelį metų paklausiau – kodėl? Jis

atsakė: „Mano siela – ne vergo, ji gyvena karalystėje...“ O man anuomet pasirodė, kad žmogus tiek išpuikęs, jog negali net priklaupiti, negali nusizeminti. Mane vis dar siejo vergystės su Dievu santykis, ir kitą vertinau taip pat. Yra du priklaupimai: vienas gali būti vergo, kitas – karališkas. Kas pasakys, kiek žmonių klaupiasi bažnyčiose karališkai, oriai dėl to, kad jie yra krikščionys, kad jie yra „Dievo įpėdiniai ir Kristaus bendraįpėdiniai“? Nežinau. Daugelis, ko gero, puola kaip vergai ant kelių ne iš pagarbos, o dėl „nuodėmingumo“, kalčių, neisavertiškumo ir t. t. Bet mes raginami priklaupiti ne kaip vergai, o kaip Dievo įvaikiai.

Šventoji trejybė (freska). Luca Rossetti da Orta. Šv. Gaudenzio bažnyčia, Turinas

Esame raginami būti orūs, būti dvasios karaliai, nešiojantys širdyje dieviškumą...

Sykį Nesvyžiuje kalbėjomės apie Radvilų giminę, jų palikuonius, apie tai, kad mokslininkai yra ištyrę, jog visi, kurių pavardės šaknis radv-, gali save vienaip ar kitaip laikyti Radvilų giminės palikuoniais... Kažkas prasitarė, kad sykį Nesvyžiuje apsilankius Radvilų giminės atstovams ir su jais bendraujant „kažkas buvo kitaip“... „Kas kitaip?“ „Jų dvasia buvo kažkuo karališka, atrodo, žmonės kaip žmonės, bet jų laikysena, kalba, akys, šypsenos, manieros – viskas lyg ir taip pat, bet ir kitaip...“ Net tas pats judesys, pvz., rankos paspaudimas, gali būti arba vergiškas, arba karališkas.

Tai, kad esame gavę „ne vergystės dvasią“, yra esminis dalykas, kuris per mažai atskleidžiamas bažnyčiose, kuris vis dar lieka mūsų neįsisąmonintas. Apaštalas Paulius sako: „Ir nesekite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite atsinaujindami dvasia, kad galėtumėte suvokti Dievo valią, – kas gera, tinkama ir tobula.“

Daugybė žmonių, kurie nekenčia davatkiškumo, klerikalizmo, fanatiškumo ir kitokių -izmų, iš tiesų intuityviai negali pakeisti tos „vergytės dvasios“, kuri yra paralyžiavusi daugelį krikščionių ir ne tik jų. Tiek daug bažnyčiose, šventose vietose šliaužiojama keliais, dūsaujama ir

t. t. O kiek procentų jaučiasi iš tiesų esą Dievo vaikai? Kiek procentų tiesiog bijo šito kaip erezijos? Kiek procentų net negali leisti sau pagalvoti, kad Dievui visiškai tas pats, kaip, kokia poza mes Jį garbinsime – svarbiau, kaip tai darydami jausimės, nes tik nuo to priklausys „įvaikystės santykis“ – ar jis bus šaltas, oficialus, ar vergiškas, ar tėviškas?

Jėzus turėjo labai artimą santykį su Tėvu. Tik per tą santykį ir mes esame pašaukti būti Dievo sūnumis ir dukromis. Niekur Senajame Testamente Dievas nevadinamas Tėvu, bet Jėzus vadina Dievą Tėvu ir padaro taip, kad ir mes galėtume į Jį kreiptis Aba, o tai pažodžiui reiškia „tėveli“, ir nurodo galimybę užmegzti labai artimus santykius su dangumi. Kreipiantis į Dievą, mums nereikia vardinti visų titulų, kuriuos galėtume ar privalėtume susakyti, jei tai būtų oficialus pasaulio valdžios asmuo. Ne. Mums tereikia kreiptis Aba, t. y. užmegzti santykius, artimus tėvo / motinos ir vaiko ryšiui. Jei mūsų žemiškieji santykiai su tėvais yra prasti, mums gali būti sunku užmegzti artimą ryšį ir su Dievu, tam padėtų asmeninės rekolekcijos, išgydymo pamaldos, užtarimo malda ir t. t.

Dieviškosios įvaikystės dvasia gaunama ne tam, kad „pasijustum kaip karalius“. Tai būtų nesąmonė, tuštybė. Ji gaunama, kad žmogus, kuris tiki Dievą, pasikeistų: atsikra-

tytų baimės, nuogastavimų, nerimo, smulkmeniškumo, paskalų ir dar daug kitų žmogiškų dalykų, vietoj jų įgydamas dieviškų: laisvę, orumą, nebailumą, teisingumą, meilę, nesmulkmeniškumą ir t. t. Kiekvienas savaip išgyvena tą karališką išūnystės su Kristumi, su Dievu dvasią, jei tik nepamiršta, kad krikštu esame išventinti į krikščionių bendruomenę, bet tik tikėjimu gauname šią Šv. Dvasios malonę. Kaip susijungus vyrui ir moteriai gimsta nauja būtybė, taip ir Šv. Dvasiai įžengus į vyrą ar moterį gimsta nauja dvasinė būtybė – žmogus gimsta iš naujo, atgimsta iš aukštybės. Jėzus sako, kad nepakanka gimti kūniškai – mums reikia atgimti iš aukštybės. Kai įtikime Kristų, gauname visišką atleidimą. Paulius rašo: „Taigi dabar nebėra pasmerkimo tiems, kurie yra Kristuje Jėzuje.“ Tą pačią akimirką, kai įtikite Kristų, visos jūsų nuodėmės atleidžiamos. Viskas, absoliučiai viskas atleidžiama... Ant kryžiaus Jėzus prisiėmė visas mūsų nuodėmes. Ant kryžiaus nebėra pasmerkimo. Visos mūsų nuodėmės buvo paimtos ir, anot pranašo Michėjo, Dievas jas nugramzdino į jūros gelmes, kad niekas jų nepasiektų. Corrie Ten Boom, krikščionė iš Olandijos, dar priduria: „Dievas pakabino prie jūros lentelę ŽVEJOTI DRAUDŽIAMA.“ Viena vertus, taip mūsų sąžinė yra nuskaistinama, kita vertus – mes tampame Dievo vaikais. Mus visus Dievas sukūrė, bet ne visi turi tokį santykį su Dievu. Tiems, kurie Jį priėmė, Jis davė galią tapti Dievo vaikais. Ne kūniškas gimimas padaro mus Dievo vaikais, bet dvasinis – gimimas iš Dvasios.

Būti Dievo vaiku yra pati didžiausia privilegija. Tiek daug žmonių siekia aukštos pozicijos, teikiančios privilegijų. Bet tai yra pati aukščiausia pozicija, kokią tik galime pasiekti – būti Dievo sūnumi ar dukra. Ir visi žemiški titulai, pripažinimai, palyginti su tuo, yra vanitas vanitatum (tuštybių tuštybė- plg. Senojo Testamento Mokytojo (Kocheleto) knyga).

Renginiai JONO KALVINO 500 gimimo metinių jubiliejui

JONAS KALVINAS.

Biografija

Jonas Kalvinas (pr. Jean Cauvin) gimė 1509 m. liepos 10 d. Noyone, šiaurės Prancūzijoje. Jis buvo ketvirtas vaikas šeimoje. Jo tėvas Gerhardas Kalvinas (Gérard Cauvin) nors ir paprastos kilmės, tačiau buvo gerbiamas Noyono pilietis ir šalia kitų pareigų ėjo vyskupo sekretoriaus pareigas. Jonas Kalvinas anksti jaunystėje neteko savo mamos, o jo tėvas prabėgus kuriam laikui vedė dar kartą. Iš viso Gerharo Kalvino šeimoje buvo šeši vaikai.

Jonas Kalvinas jau nuo mažų dienų buvo ruošiamas tapti katalikų bažnyčios dvasininku. Sulaukęs keturiolikos metų, Jonas Kalvinas buvo išsiųstas į Paryžių mokytis. Tačiau vėliau jo tėvas pakeitė savo planus ir Jonas Kalvinas turėjo atsakyti plano tapti dvasininku. Jis pildydamas tėvo valią pradėjo studijuoti teisę Orleano ir Berno universitetuose ir apsigynė teisės daktaro laipsnį. Vėliau grįžo į Paryžių, kur susidomėjo klasikine literatūra, humanistų bei Martyno Liuterio raštais. Po tėvo mirties (1531 m.) Jonas Kalvinas vis daugiau laiko skiria literatūrai ir filosofijai. 1532 metais jis išleidžia savo pirmąją knygą, antikos filosofo Senekos knygos „De clementia“

(Apie romumą) komentara.

Kada tiksliai Jonas Kalvinas galutinai apsisprendė žengti nauju keliu ir prisijungti prie evangelikų nėra tiksliai žinoma. Tačiau daugelis J. Kalvino biografijos tyrinėtojų mano, kad tai įvyko 1533 metais. Apie savo atsivertimą Kalvinas 1557 metais išleistame Psalmių komentare kalba labai mažai ir tik pamini savo staigų atsivertimą į paklusnumą Dievui.

Dėl savo reformatoriškų pažiūrų ir dėl Romos katalikų bažnyčios siekio persekioti religinius atskalūnus, Jonas Kalvinas turėjo palikti Paryžių. Pirmiausia jis vėl nuvyko į Orleaną. Ten parašė savo pirmąją, pasisakančią prieš anabaptistus, teologinį raštą „Psychopannychia“ (Sielos budrumas). Šis raštas kaip knygelė buvo išleistas tik 1542 metais Strasbūre.

1535 metais Kalvinas atvyksta į Bazelį. Čia 1536 metais išleidžia pirmąjį leidimą savo garsiausio veikalų „Institutio Christianae religionis“ (Krikščioniško tikėjimo pagrindai). Jau netrukus po knygos išleidimo šis svarbiausias Kalvino raštas sulaukė nepaprasto populiarumo. Knyga buvo išleista lotynų kalba tam, kad išsilavinę skaitytojai galėtų ją skaityti visame pasaulyje.

Kalvinas rašydamas ir išleisdamas „Institutio Christianae religionis“ siekė pateikti aiškų ir visiems suprantamą evangeliško tikėjimo vadovą. Ši knyga pagal Kalvino užmačias turėjo pasiekti tuos, kurie „yra išalkę ir ištroškę Kristaus“. 1539 metais būdamas Strasbūre, jis dar kartą išleido jau smarkiai išplėstą „Institutio Christianae religionis“. Dar vienas pataisytas leidimas buvo išleistas 1543 metais. Paskutinis Jono Kalvino pagrindinio veikalų „Institutio Christianae religionis“ lotyniškas variantas pasirodė 1559 metais. Nors paskutinis leidimas ir skyrėsi nuo pirmojo savo temų gausa, apimtimi, struktūra bei siekiu visapusiškai susisteminti krikščioniško tikėjimo pagrindus, tikslas liko toks kaip ir pirmojo leidimo – paskatinti teologijos studentus skaityti Bibliją.

Netrukus po pirmojo „Institutio Christianae religionis“ išleidimo Kalvinas palieka Bazelį. Aplankęs šiaurės Italiją bei Paryžių, jis tais pačiais, 1536 metais, pakviestas garsaus pamokslininko Vilhelmo Farelio, atvyksta į Ženevą ir pradėjo savo veiklą kaip Šv. Rašto mokytojas. Ženevoje praleisti metai laikomi vieni iš svarbiausių Jono

nukelta į 4 p. ▶

Iš 2009 metų Kalvino kalendoriaus

Liepa.

Užrašas: „Mano brangusis Pauliau, prisimink, kad gyvenime tik Kristus yra morka!“

Komentaras: kad žmogus eitų į priekį, jam reikalingas stimulus. Klasikinis pavyzdys – asilas ir morka. Jei mato prieš akis morką, eina į priekį. Todėl kaip priežodis sakoma: jei matai morką, tai eini į priekį. Šiuo atveju, ta „morka“ yra Kristus.

Kalvino biografijoje. Kaip lektorius jis Ženevos katedroje skaito paskaitas apie Pauliaus laiškus. Ženevos valdžia 1536 metų pabaigoje paskiria jį miesto pamokslininku, ir Kalvinas pradeda sakyti pamokslus. Ar Jonas Kalvinas buvo formaliai ordinuotas į dvasininkus nėra žinoma.

Pirmasis svarbiausias Jono Kalvino darbas Ženevoje buvo jo ir dviejų jo bendražygių paruošti Reformatų tikėjimo pagrindai, o 1537 metais jie paskelbė straipsnius apie Bažnyčios ir pamaldų organizavimą Ženevoje bei „Tikėjimo išpažinimą“. Taip pat 1537 metais buvo išleistas Kalvino paruoštas Katekizmas. Tačiau nežiūrint Jono Kalvino pastangų kurti reformatų bendruomenes, jis ir Vilhelmas Farelis 1538 metais turėjo palikti Ženevą, nes jų ryžtinga veikla sulaukė pasipriešinimo.

Palikęs Ženevą Kalvinas išvyko į Bazelį, kad galėtų ten tęsti savo mokslininko karjerą. Tačiau situacija susiklostė taip, kad Bazelyje užtruko neilgai ir jis išvyko į Strasbūrą. Ten atrado savo pašaukimą kaip prancūzų pabėgėlių kunigas.

Jis pamokslavo, skaitė viešus pranešimus apie Šv. Raštą. Taip pat čia buvo išleistas papildytas antrasis leidimas „Institutio Christianae religionis“ bei „Commentarius in epistolam Pauli ad Romanos“ (Komentarai Pauliaus laiško romiečiams), tai pirmasis iš jo gausių Biblijos komentarų. Gyvendamas Strasbūre Jonas Kalvinas vedė Ideletę de Buré ir su ja susilaukė sūnaus, kuris netrukus mirė.

1541 metais Kalvinas sulaukia kvietimo iš Ženevos sugrįžti ir pratęsti ten pradėtą darbą. 1541 metų rugpjūčio mėnesį jis atvyksta į Ženevą ir pradeda uoliai vadovauti bažnytinei reformai. Pirmąja jo užduotimi tampa naujos reformos pagrindų paruošimas. Jau tais pačiais metais išleidžiama jo paruošta „Ordonnances ecclésiastiques“ (Bažnytinė tvarka). Šiuo dokumentu Kalvinas suformuluoja pagrindines reformatų tikėjimo disciplinos gaires. Tuo pat metu jis paruošia pamaldų liturgiją bei naują Katekizmą. Visi šie Kalvino veikalai buvo tartum jo dvasinės ir moralinės reformos pagrindai. 1549 metais miršta žmona. Tačiau

Ženevoje jo laukia ne tik darbas reformuojant dvasinį bei dorovinį piliečių gyvenimą, bet ir kova su jam oponuojančiais kritikais, nepritariančiais Kalvino siekiams. Nežiūrint to, kad Jonas Kalvinas nebuvo geros sveikatos, jis sugeba ne tik kad siekti savo užsibrėžtų bažnytinės reformos tikslų, bet ir 1559 metais įkurti Ženevos akademią, išleisti paskutinį papildytą „Institutio Christianae religionis“ leidimą, rašyti Biblijos komentarus, pamokslauti bei susirašinėti su gausybe Reformacijai simpatizuojančių žmonių.

Nualintas sunkaus darbo ir paskirstas ligos, 1564 metais gegužės 27 dieną, Ženevoje, Jonas Kalvinas miršta. Jono Kalvino laidotuvės buvo kuklios ir, pildant paskutinę jo valią, ant kapo nepastatytas joks paminklas. Iki šios dienos nėra tiksliai žinoma jo kapo vieta. Tačiau Jono Kalvino idėjos ir jo reformos dvasia rado savo vietą daugelyje pasaulio šalių.

InfoRef.lt

Nors J.Kalvino teologijai neabejotiną poveikį darė tokie garsūs teologai kaip vienuolis Augustinas, Martynas Liuteris, Pilypas Melanchtonas ar Ulrichas Cvinglis, tačiau jo sugebėjimas aiškiai ir sistemingai analizuoti svarbiausius krikščionio gyvenimą liečiančius klausimus, išskiria jį iš kitų teologų. Jo mokymas stipriai palietė ne tik to meto tikinčiųjų žmonių gyvenimą, bet ir ištisas teologų bei mąstytojų kartas. J.Kalvino mąstymo aiškumas, nenuilstanti veikla ir teologinis palikimas, padaręs įtaką visai Reformacijos epochai,

JONAS KALVINAS. Teologija

ir šiandien skatina mus iš naujo atrasti jo talentą.

J.Kalvino teologiją geriausiai atspindi jo garsiausio veikalo „Institutio Christianae religionis“ (Krikščioniško tikėjimo pagrindai) paskutinysis 1559 metų leidimas. Žinoma, iki šios knygos paskutiniojo leidimo pasirodymo J.Kalvino teologinės pažiūros vystėsi ir buvo vis toliau plėtojamos bei sisteminamos. Tai geriausiai parodo ir „Institutio...“ skirtingų leidimų palyginimas.

Kalbant apie J.Kalvino teologiją taip pat reikėtų atsižvelgti ir į tai, kad J.Kalvinas teologiją visų pirma suprato kaip praktinę, bet ne sisteminę teologiją. Jo plėtojama teologija turėjo tikslą ne pavaizduoti, koks turi būti tikėjimas, bet vesti

jo raštų skaitytojus link tikėjimo praktikavimo. Taigi nors J.Kalvino raštai ir garsėja savo sistemiškumu, jo teologija geriausiai atsiskleidžia kuomet nepamirštamas šis svarbus J.Kalvino siekis.

J.Kalvino teologijoje vyrauja dvi pagrindinės kryptys. Pirmą kryptį, tai Dievo autonomijos, Jo visagalybės, didybės ir garbės akcentavimas (Soli Deo gloria). Ši Dievo garbė pagal J.Kalviną reiškiasi trimis pagrindiniais aspektais. Visų pirma, tai Dievo Tvėrėjo garbė, antra, tai Dievo Išganytojo (Kristaus) garbė ir trečia, tai Dievo garbė per Evangeliją, pasiekianti išrinktuosius Dievo vaikus.

Dievo autonomijos, Jo šlovės tema J.Kalvino teologijoje yra glaudžiai susieta su antra pagrindi-

dine tema – žmogaus išganymo. J.Kalvinas tikėjo, kad Dievą pažįstame ne tokį, koks Jis yra iš tikrųjų, bet tokį, koks Jis yra santykyje su mumis. Dievas nėra pažįstamas ten, kur nėra religijos ir tikėjimo. O tikėjimas yra Šventosios Dvasios veikimas.

Šventoji Dvasia vaidina svarbų vaidmenį J.Kalvino teologinėje sistemoje. Jis yra įsitikinęs, kad Šventoji Dvasia paliudija Biblijos, kaip Šventojo Rašto autoritetą. Taigi J.Kalvinas tarp Šventosios Dvasios ir Biblijos mato tam tikrą vidinį ryšį. Pagal jį, grindžiant Biblijos autoritetą nebereikalinga jokia kita instancija ar žmogiškas protas. Šventasis Raštas savo autoritetą semia pats iš savęs, tai yra iš Šventosios Dvasios veikimo.

Biblija pagal J.Kalviną, tai tartum raktas į Dievo karalystę. Biblija mums suteikia galimybę pažinti Dievą tokį, koks Jis mums reiškiasi. Tuo pačiu Biblija padeda mums pažinti ir save. J.Kalvinas visos Biblijos pagrindiniu centru laikė Jėzų Kristų. Jis manė, kad

Dievas žmonėms niekaip kitaip neapsireiškė, kaip tik per savo sūnų, Jėzų Kristų. Tik per tikėjimą į Jėzų Kristų mes galime būti sutaikyti su Dievu ir tapti Jo vaikais. Kadangi skirtumas tarp tikro tikėjimo ir netikėjimo yra žinomas tik Dievui, J.Kalvinas išplėtoja mokymą apie dvigubą predestinaciją. Tik Dievas nusprendžia, kas bus išteisintas ir paveldės amžinąjį gyvenimą, o kas bus pasmerktas. Tai reiškia, kad Dievas jau nuo pat pradžių nusprendė, kurie žmonės bus išganyti, o kurie bus nuteisti.

J.Kalvinas taip pat akcentavo ir išorines priemones, kuriomis mus Dievas kviečia bendrystei su Jėzumi Kristumi. Tai Bažnyčia, sakramentai ir pilietinė tvarka. J.Kalvinas Bažnyčią skirstė į matomą ir nematomą, kurią sudaro Dievo išrinktieji. Kadangi tik Dievas žino kas yra išrinktieji, todėl J.Kalvinas pagrindinį dėmesį skiria matomai Bažnyčiai. Matoma Bažnyčia yra ten, kur skelbiamas ir klausomas Dievo Žodis bei teikiama Kristaus įsteigti sakramentai.

Tai reiškia, kad J.Kalvinui tikros Bažnyčios požymiai yra Dievo Žodis ir sakramentai.

J.Kalvinas Bažnyčios vadovybę kildina ne iš visuotinės tikinčiųjų kunigystės idėjos, bet iš Kristaus nustatytos tvarkos. Jis išskyrė keturias bažnytinės pareigybes: kunigo, mokytojo, vyresniojo ir diakono. Nors J.Kalvinas ir atskiria pilietinę valdžią nuo dvasinio Kristaus vadovavimo, tačiau šie du poliai nėra supriešinami. Pilietinė valdžia turi tarnauti Dievo šlovei ir reprezentuoti žemėje Jo apsaugą bei teisingumą. Pilietinė tvarka yra ženklas, kuris rodo Dievo gerą valią ir gali žmonėse pažadinti dėkingumą bei religinį stropumą.

J.Kalvino teologinės idėjos turėjo didelę įtaką ne tik reformuojant Bažnyčią, bet ir stipriai paveikė daugelio Europos šalių visuomenes. Jo teologijos įtaka pasiekė literatūros, politikos, ekonomikos bei meno sritis.

Perspausdinta iš InfoRef.lt

JONAS KALVINAS. Ženevoje

XVI amžiaus viduryje Jonas Kalvinas tapo pagrindine protestantiškos Reformacijos figūra. Po Liuterio mirties 1546 metais visi, kas įsitikino Romos katalikų bažnyčios klaidomis, ėmė tikėtis Kalvino patarimo ir pamokymo. Reformacijai sparčiai plintant Europoje, Ženeva dėl savo geografinės padėties ir vadovo tapo judėjimo centru. Tai ypač buvo pastebima dėl bėgančių nuo persekiojimo sriauto. Ženeva tapo prieglobsčio uostu protestantams, kurių gyvybei grėsė pavojus; jos vartai buvo atviri, kad suteiktų pabėgėliams saugumą.

Ženeva buvo iš pagrindų sutvarkyta pagal religinius principus kaip joks kitas Europos miestas iki Kalvino. Tuo buvo norėta pasiekti, kad Bažnyčia reguliuotų savo narių ir visos bendruomenės gyvenimą. Labai reguliariai „beveik visas miestas sueidavo klausytis Dievo Žodžio“.

Ženeva buvo padalyta į tris parapijas. Buvo paskirti penki dvasininkai ir trys jų padėjėjai, turėję sekmdieniais auštant, vidurdienį ir po pietų laikyti pamaldas. Papildomos pamaldos vykdavo pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais. Septyniolika pamokslų per savaitę mieste, kuriame gyveno 13 tūkst. žmonių! Kaip jau minėjome anksčiau, pats Kalvinas reguliariai pamokslaudavo katedroje. Komunija buvo švenčiama kartą per tris mėnesius. Už vengimą dalyvauti pamaldose buvo skiriamos baudos. Specialiai paskirti vyrai turėjo sudrausminti prasikaltusius.

Jaunų žmonių lavinimas buvo kruopščiai suplanuotas. Visai maži vaikai buvo mokomi katekizmo ir lankė pamokas bažnyčioje. Vėliau jie pereidavo į mokyklą, kurioje buvo mokoma ne tik skaitymo, rašymo ir aritmetikos, bet ir klasi-

kinių lotynų bei graikų kalbų, taip pat logikos ir net retorikos. Visi, kas tik galėjo, skaitė Naująjį Testamentą graikų kalba. Natūralu, kad didelis dėmesys buvo skiriamas krikščionybės doktrinoms. Buvo reguliariai studijuojamas Šventasis Raštas, giedama daug psalmių, uoliai lankomi pamokslai bei įvairios paskaitos.

Po mokyklos buvo akademija arba universitetas – švietimo sistemos vainikas. Kiekvieną savaitę buvo perskaitomos dvidešimt septynios paskaitos. Universitetui vadovavo rektorius, kuris faktiškai buvo atsakingas už visą švietimo sistemą. Universitete dirbo lotynų, graikų ir hebrajų kalbų, menų bei teologijos profesoriai. Už mokslą buvo teikiami apdovanojimai, skatinamas stropumas ir veiklumas.

Nėra abejonės, kad Kalvino dienomis ir per daugelį metų po jo mirties Ženeva paruošė dešimtis, o gal net šimtus puikiai išsilavinusių žmonių.

Visiems piliečiams buvo taikoma daugybė įvairių įstatymų,

J. Kalvinas sako pamokslą šv. Petro katedroje Ženevoje.

nustatančių, ką jie turi valgyti ir gerti, pirkti ir parduoti, reguliuojančių jų aprangą bei moralę. Tačiau reikia prisiminti, kad visus tokius įstatymus miesto valdžia išleido savo iniciatyva, ir didžioji dalis piliečių ne tik juos priėmė, bet ir sveikino. Buvo reguliuojamas kiekvienas gyvenimo momentas. Žinoma, buvo ir prieštaraujančių. Ne visi gyventojai norėjo „atmesti bedievybę ir pasaulietiskus geidulus“ ir gyventi „blaiviai, teisingai ir dievobaimingai“, kaip reikalavo Šventasis Raštas ir įstatymai, tad Kalviną kartkartėmis užguldavo rūpesčiai. Tačiau jis niekuomet nenustodavo vesti žmonių Viešpaties keliais ir apskritai turėjo didžiulį

pasisekimą. Jo būdą ir įtaką žinojo ir jautė visi.

Vieną įvykį reikia pakomentuoti atskirai, nes Kalvino priešai niekada nepamiršdavo jo apkaltinti dėl vieno dalyko – eretiko Serveto mirties, kuris buvo nuteistas, kai Kalvinas iš tikrųjų kontroliavo Ženevą, nors faktiškai nebuvo valdymo organo narys, o jo galia ir įtaka buvo daugiau moralinė ir dvasinė nei oficiali. Servetas neigė Trejybės doktriną, ir Romos inkvizicija jau buvo pasmerkusi jį sudeginti ant laužo. Tačiau jis paspruko iš Romos bažnyčios rankų ir pasielgė neišmintingai: atvyko į Ženevą, kur buvo atpažintas ir nuteistas už ereziją. Bandydamas

apsiginti, Servetas ėmė elgtis įžūliai ir net apkaltino Kalviną esant eretiku bei pareikalavo jo mirties. Tačiau visa protestantiška Šveicarija tvirtai palaikė Kalvino ir Ženevos tarybos pusę. Pastaroji įsakė Servetą sudeginti gyvą. Kalvinas prašė švelnesnės mirties eretikui, bet jo prašymas nebuvo patenkintas.

Kalvinas tikrai buvo kaltas. Žinoma ne dėl to, kad priešinosi Serveto erezijai, – jis ją nuodugnai sukritikavo, – bet todėl, kad palaikė tuo metu paplitusį įsitikinimą, jog eretikus reikia žudyti. Mes visi esame linkę teisti anksčiau gyvenusius žmones pagal savo amžiaus standartus. Deja, XVI amžiuje buvo plačiai priimta deginti eretikus. Romos bažnyčia, kaip ir Romos imperatoriai senovės dienomis, nužudė nesuskaičiuojamą daugybę protestantų. Ji būtų sudeginusi ir Servetą, jei tik būtų jį sučiupusi. Liūdna, bet šiuo aspektu Kalvinas nebuvo apsaugotas nuo savo laikų klaidų. Tačiau reikia pabrėžti, kad jis nenorėjo, jog Servetas būtų pasiūstas į laužą. Vienas žmogus teisingai pažymėjo, kad „nors XVI amžiuje tūkstančiai protestantų tą patį patyrė iš savo persekiotojų, Romos katalikų, Kalvinas nuolat juodinamas dėl šios vienintelės egzekucijos“. Galbūt Dievas leidžia atsirasti dėmėms ant savo vaikų, kol jie gyvena žemėje, kad žmonės jų nepaverstų stabais ir nepastatytų ant pjedestalo.

Kalvinas fiziškai buvo silpnas ir ligotas. Jo kūnas dar labiau nusilpo dėl pasninko ir studijų; jis ištisas dienas praleisdavo be maisto, o naktis – be miego. Atlikti tai, ką darė Kalvinas, būtų sunku ir tvirtam vyrui, o tuo labiau tokiam menko sudėjimo ir ligotam žmogui. Tačiau reformatorius niekada nevengdavo savo nesibaigiančių darbų. Jei nepamokslaudavo, tai rašydavo komentarus; jei nerašydavo komentarų, rašydavo laiškus, nes susirašinėjo su daugybe žmonių; ir visuomet duodavo žmonėms patarimų ar kaip nors kitaip remdavo Dievo Karalystės darbą. Nelaimėi, jo žmona mirė tepraėjus devyneriems metams po santuokos, ir likusią gyvenimo dalį

M. Servetas

Kalvinui trūko tokio dėmesio, kokį suteikti gali tik žmona.

Didžiausią, tiesioginę įtaką Kalvinas padarė mokydamas. Studentai plūste plūsdavo į jo paskaitas. Jie grįždavo į savo gimtąsias šalis, kad patenkintų Europoje iškilusią protestantiško mokymo reikmę. Savo galvose bei širdyse jie išsinešdavo didžias Šventojo Rašto tiesas, kurias jiems buvo išaiškinęs Kalvinas, ir į visas šalis paskleisdavo Evangelijos šviesą. Dauguma jų pasirodė esą „Dievui tinkami darbininkai, neturintys ko

gėdytis, tiksliai perteikiantys tiesos žodį“ (2 Tim 2,15).

Kad Reformacija buvo Dievo darbas, aiškiai matome iš to, kokius žmones Dievas pasirinko jai įgyvendinti – kiekvieną savo laiku ir savo vietoje. Kertinis Dievo Bažnyčios pastato akmuo yra Jo Sūnus, kuris lieka nepajudinamas ir nesikeičiantis. „Jėzus Kristus... tas pats vakar, šiandien ir per amžius“. Viršutinė pastato dalis ėmė irti, ir Reformacijos pirmtakai (Viklifas, Husas bei Savonarola) ėmė griauti jo dalis. Tuomet atėjo Liuteris, jis iki galo sunaikino virš žemės esantį pastatą, o tada pastatė naują ir patvarų, tvirtai besiremiantį į Dievo Žodžio pamatą. Tačiau baigti pastatą buvo palikta Jonui Kalvinui, statybų vadovui. Savo aštriu protu jis galėjo geriau išgilinti į didžiojo darbo planus ir ypatybes. Jais vadovaudamasis savo užduotį atliko taip gerai ir tiksliai, kad jos įtaka krikščioniškoje Bažnyčioje išliko iki pat šių dienų.

Yra žmonių, kurie niekina Kalviną ir jo darbą. Kai kurie iš jų su jo vardu sieja tik predestinacijos doktriną, tarsi jis daugiau nieko kito nebūtų mokęs. Tačiau taip nėra. Kalvinas mokė „visų Dievo

pamokymų“, ir net dėl predestinacijos niekas negali tikrai pasakyti, jog tai, ką Kalvinas rašė ar skelbė, būtų kaip nors nutolę nuo Šventojo Rašto. Ko Raštas mokė, tuo Kalvinas tikėjo; ir kuo Kalvinas tikėjo, tą skelbė visiems kas norėjo jo klausytis. Nuo pat jo dienų iki mūsų išvalgūs žmonės jį laikė bene didžiausiu krikščionių mokytoju nuo apaštalų laikų.

Kalvinas mirė 1564 m. gegužės 27 d., jo protas iki pat galo liko skaidrus. Tuomet jis buvo 54 metų amžiaus. Reformatorius sudegė kaip žvakė, skleisdamas šviesą savo amžiui. Laidotuvės buvo paprastos. Kad jo sekėjai iš sielvarto nepadarėtų naujo šventojo kulto, Kalvinas buvo palaidotas bendrose miesto kapinėse be antkapinio akmens, tad atsitiko kaip ir su Moze: „nė vienas žmogus nežino jo kapo iki šios dienos“. Kalvino paminklai – jo traktatai ir komentarai. Jie bus spausdinami ir tyrinėjami tol, kol pasaulyje bus žmonių, besilaikančių amžinųjų Šventojo Rašto tiesų, tol, kol žemėje gyvuos kovojanti Bažnyčia.

Perspausdinta iš S.M.Houghton „Bažnyčios istorijos eskizai“

Prieš 100 metų

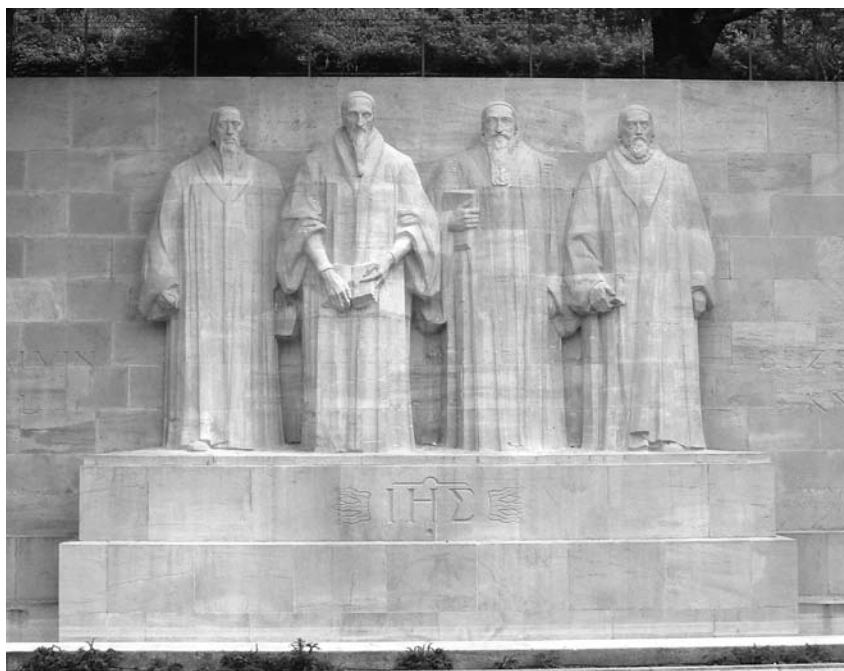
1909 metais birželio mėn. Vilniaus lietuvių laikraštis „Viltis“, leistas tautinių demokratų 1907–1913 metais, rašė:

Birželio 7 d., apie 6 val. vakaro, Vilniaus kalvinų bažnyčioje, Švobiškio kunigas Šepetyš pasakė lietuviškai pamokslą iš priežasties 400 metų sukaktuvių nuo Jono Kalvino užgimimo.

Prieš pamokslą ir po choras, vargonų ir žmonių pritiriamas, pagiedojo gražiai 1 psalmę lietuviškai.

Klausytojų buvo susirinę apie 70 žmonių.

Perspausdinta iš www.balsas.lt

Reformatų siena Ženevoje, Šveicarija. Iš kairės: Willhelmas Farelis - pirmasis reformacijos skelbėjas Ženevoje; Jonas Kalvinas - reformacijos judėjimo lyderis ir dvasinis Ženevos tėvas; Toedoras Beza - Kalvino pasiekėjas (jis akcentavo Kalvino predestinacijos doktriną) Džonas Noksas - Škotijos reformatorius ir Kalvino mokinys.

W. Robert Godfrey piešia Jono Kalvino portretą

Artėjant Jono Kalvino 500- ujų gimimo metinių minėjimui apie šį Reformacijos šulą sudarytos ir išleistos kelios knygos. Jis vadinamas žmogumi, apie kurį daug diskutuojama, tačiau Jis vis vien lieka nesuprastu. Netgi daugelis tiesioginių Jo pasekėjų geriau pažįsta Ženevos kunigo ir teologo karikatūras, nei tikrąją Jo istoriją. Westminsterio seminarijos Kalifornijoje prezidentas, Bažnyčios istorijos profesorius W. Robert'as Godfrey'us stengiasi išspręsti šią problemą, išleidęs naują populiarą biografiją: „Jonas Kalvinas: piligrimas ir kunigas“. (angl. „John Calvin: Pilgrim and Pastor“).

Prof. W. Robert'as Godfrey

Iš profesoriaus interviu žurnalo „Christianity Today“ redaktoriui Collinui Hansenui:

Kaip Jūs paaiškintumėte, kad istorikai ir dauguma žmonių skirtingai vertina Kalviną?

Daugelis žmonių nepažįsta Kalvino gyvenimo ir Jo darbų. Jis yra tapęs simboliu ir beveik bendrinio žodžiu, apibūdinančiu siaurai mąstantį, kitus smerkiantį, niūrų ir netolerantišką asmenį. Kalvinas įkvėpė didį ir gyvybingą judėjimą, kuris vėliau įsteigė reformatų Bažnyčias daugelyje pasaulio kraštų. Šios Bažnyčios buvo disciplinuosios ir rimtai žvelgė į krikščionišką gyvenimo būdą. Kai kuriose šalyse šios Bažnyčios ir jų nariai turėjo didelę įtaką jų visuomenės gyvenimo būdai ir priimamiems įstatymams. Tiems, kurie nepriklausė reformatų Bažnyčioms, reformatų gyvenimo būdas ir kultūra galėjo atrodyti riboti ir netolerantiški. Modernaus ir dažnai liberalaus požiūrio besilaikantys asmenys, savo antipatiją kalvinistų judėjimui tiesiog perkelia Kalvinui. Istorikai kur kas geriau pažįsta Kalviną, bet dažnai jie tiesiog nerašo populiarių veikalų, kurie galėtų išsklaidyti populistinės visuomenės nuostatas.

Jūs rašėte, kad Kalvinas „gyveno, kad padarytų žmones krikščionimis, o ne kalvinistais“. Kodėl mes dažnai tai pamirštame?

Kalvinas gyveno ir dirbo ne tam, kad padarytų žmones savo sekėjais, bet Kristaus sekėjais, kaip Jis Rašte įsakė. Jis sunkiai dirbo, stengdamasis reformuoti visą Bažnyčią pagal Dievo Žodį ir įdėjo ypač daug jėgų, vienydamas protestantus. Šiandien aš baiminuosi, kad krikščionybė tokia susiskaldžiusi, jog sunku išlaikyti visuotinės Bažnyčios viziją. Taip pat Kalvinas puikiai nustatė Bažnyčios gyvenimo prioritetus. Jis žinojo, kur galima leisti kompromisus, o kur - ne. Labai dažnai šiandien mes ginčijamės dėl įvairių dalykų Bažnyčioje, nes nesuvokiame prioritetų.

Kaip Jūs suprantate Kalvino ir Migelio Serveto* konfrontaciją?

Daugeliui Servetas yra ypatingas Kalvino netolerancijos ir žiaurumo pavyzdys. Aš nesirengiu teisinti eretikų persekiojimų ar egzekucijų, bet į Kalvino ir Serveto atvejį reikia žvelgti istoriniame kontekste. Servetas atmetė Trejybės doktriną, o tai buvo siaubingas nusikaltimas beveik visoje to meto Europoje. Kai Servetas atvyko į Ženevą, jis jau buvo pasmerktas mirčiai Prancūzijoje. Kalvinas laišku įspėjo Servetą nevykti į Ženevą. Po to, kai Servetas buvo suimtas, Kalvinas ir kiti tarnautojai bandė jį įtikinti, kad jo požiūris į Trejybę - nebiblinis. Servetą teisė Ženevos civilinis teismas. Kalvinas buvo kaltintojas, bet ne vienas iš teisėjų. Kalvinas sutiko, kad Servetas turi būti nubaustas mirtimi, bet Jis nesėkmingai prašė mirties bausmę atlikti nukirsdinant, o ne sudeginant gyvą.

Beveik visi europiečiai Kalvino dienomis tikėjo, kad erėzija pavojinga kaip maras ir kad civilinė vyriausybė privalo ją išgyvendinti. Kalvinas buvo savo laikmečio ir įsitikinimų žmogus. Dėl to negalima Jo pateisinti, o tiesiog suprasti, kad Jis laikė požiūrio, kokio tais laikais laikėsi daugelis. Todėl Serveto atvejis neįrodo, kad Kalvinas buvo neįprastai žiaurus ar netolerantiškas. Greičiau Jis kaip ir daugelis kitų buvo įsitikinęs, jog civilinė vyriausybė yra atsakinga už tai, kad visuomenė būtų apsaugota nuo klaidingos religijos, net jei tektų naudoti baudžiančias jėgas.

Ar istorija būtų pakrypusi kita linkme, jei Kalvinas nebūtų gimęs?

Kalvinas turėjo didelę įtaką moderniojo švietimo, mokslo, kapitalizmo ir demokratijos raidai. Visi šie Vakarų pasiekimai turbūt būtų atėję ir tada, jei Kalvinas niekad nebūtų gyvenęs, bet gal būt Jis padėjo įvykiams vystytis greičiau. Kiti būtų stoję Bažnyčios reformų priekyje ir tikriausiai vis tiek turėtume gyvą reformuotosios krikščionybės judėjimą. Unikalus Kalvino indėlis turbūt yra tai, kad Jis apibrėžė ir sutelkė reformuotąją krikščionybę, įkvėpė judėjimą tokiu būdu, kaip to nepadarė nė vienas XVI amžiuje.

* Migelis Servetas laikomas vienu iš unitarizmo doktrinų pradininkų ir skelbėju. Jis tikino, kad Dievas yra vienas viename asmenyje (Tėvas). Jėzus yra mesijas ir jo sūnus, tačiau nėra Dievas. 1553 m. Servetas Ženevoje besiklausantis Kalvino pamokslu buvo suimtas, teisiamas ir nubaustas mirties bausme - sudeginant ant laužo.

Kas žinotina apie Kalviną:

Kalvino antspaude buvo pavaizduota ant delno deganti širdis bei moto: „Spartus ir nuoširdus Dievo darbe“, pabrėžianti troškimą visiškai pasišvęsti Viešpaties tarnystei.

Kalvinas pradėjo studijas kaip teisininkas, o pirmoji išleista Jo knyga buvo senovės filosofo Senekos veikalų akademiniai komentarai.

Katalikų bažnyčia ekskomunikavo Kalvino brolių ir tėvą, nors nė vieno iš jų negalima vadinti protestantu dabartiniu supratimu.

Kalvinas vedė našlę su dviem vaikais. Po jos mirties 1549 m., jis išaugino jos vaikus kaip savo.

Kalvinas ragino bendruomenės surinkimuose giedoti psalmes. Muziką Jis vertino kaip Dievo dovaną, ir pats sukūrė melodijas kelioms psalmėms.

Tarnaudamas Ženevoje beveik dvidešimt penkerius metus, Kalvinas skaitė paskaitas teologijos studentams ir pamokslavo vidutiniškai penkis pamokslus per savaitę. Jis parašė komentarus beveik visoms Biblijos knygoms ir daugybę traktatų įvairiomis teologijos temomis. Jo korespondencija sudaro vienuolika tomų.

John'as Knox'as, škotų reformatorius, aplankęs Kalvino laikų Ženevą, rašė draugui apie šį miestą: „tai tobuliausia Kristaus mokykla žemėje nuo apaštalų laikų“.

Kalvinas nenorėjo tuščiai praleisti nė minutės laiko. Kai Jį, gulintį mirties patale, draugai ragino atsitraukti nuo darbų, Jis atsakė: „Kaip? Ar jūs norite, kad Viešpats rastų mane nieko neveikiantį, kai Jis manęs ateis?“.

Žemiškajai kelionei baigiantis, Kalvinas griežtai prisakė palaidoti Jį paprastose kapinėse be jokio antkapio. Jis nenorėjo, kad Jo kapas protestantams taptų šventa vieta. Tad šiandien Jo kapas, kaip ir Mozės, nežinomas.

Ilenkų kalbą svarbiausias J. Kalvino veikalas „Institutio Christianae religionis“ (Krikščioniško tikėjimo pagrindai) buvo pradėtas versti dar XVII a. Išversti penki šios didelės knygos skyriai ir 1626 m. išleisti Liubčioje, Petro Blasto Kmitos spaustuvelyje. Tai pirmasis žinomas J. Kalvino veikalo leidimas Lietuvoje.

Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo suvažiavimas

Šveicarijos evangelikų reformatų Bažnyčios paskatinta, Pasaulio evangelikų reformatų aljanso vadovybė 2009-uosius paskelbė Jono Kalvino 500 - jų gimimo bei kūrybinio palikimo metais. Lietuvos evangelikų reformatų sinodas taip pat atsiliepė į šį kvietimą ir 2009 m. eilinį suvažiavimą pažymėjo žymaus Ženevos teologo atminimu.

Malda. Sveikinimai. Darbas.

Birželio 20-21 dienomis Lietuvos evangelikų reformatų Sinodas meldėsi, šventė Viešpaties Vakarienę ir posėdžiavo Biržuose. Bažnytinis sąskrydis prasidėjo atidarymo pamaldomis, kurių pabaigoje gen. superint. kun. Rimas Mikalauskas paskelbė sinodo posėdžių pradžią.

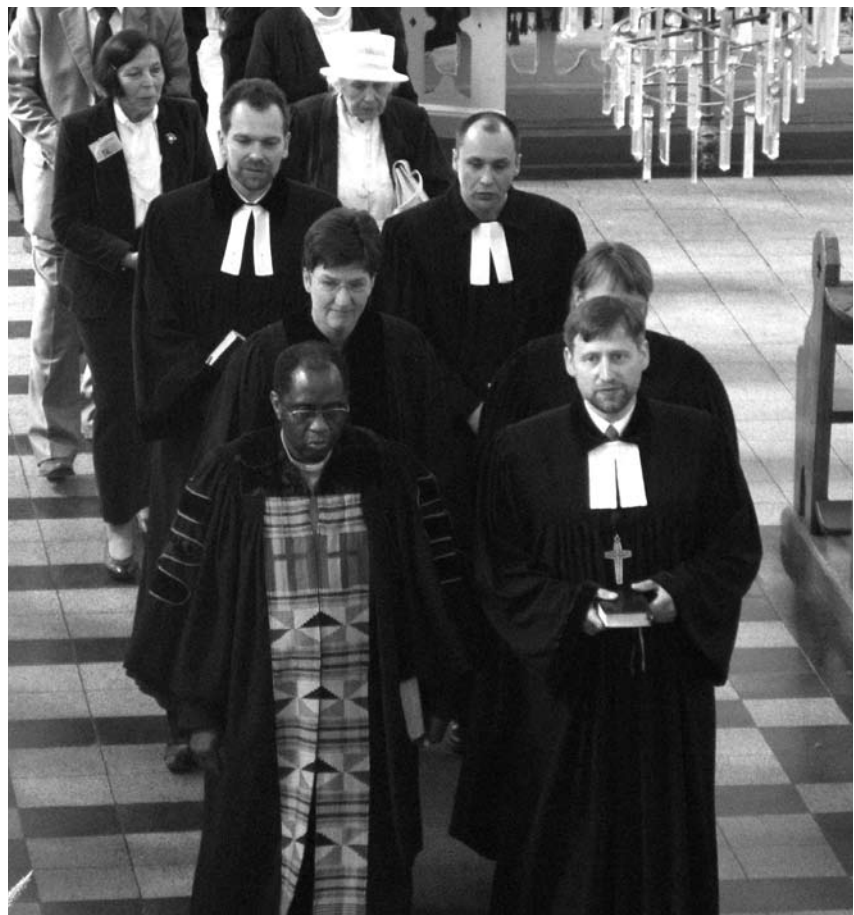
Šiomet suvažiavime dalyvavo 31 sprendžiamąjį balsą turintis dalyvis ir virš 20 svečių bei kitų dalyvių. Dėl ligos ir kitų pateisinamų priežasčių neatvyko 5 dvasininkai ir 2 kuratoriai. Į Biržų reformatų bažnyčią susirinko visi vietos,

Papilio ir Nemunėlio Radviliškio (Biržų r.), Švobiškio (Pasvalio r.), Šiaulių, Panevėžio, Kėdainių, Klaipėdos, Kauno, Vilniaus parapijų delegatai.

Pirmojoje sesijoje buvo išrinkta 2009/2010 kadencijos sinodo vadovybė: direktorius – kurt. Donatas Balčiauskas, cenzorius ir vicedirektorius – gen. superint. kun. Rimas Mikalauskas, sekretorius – kun. Tomas Sakas.

Sinodą pasveikino Pasaulio reformuotų Bažnyčių aljanso (angl. World Alliance of Reformed Churches, WARC) vykdomojo komiteto Ženevoje vadovas – generalinis sekretorius kun. dr. Setri Nyomi.

nukelta į 10 p. ►

Beje, 1993 m. taip pat sinodo eiliniame suvažiavime Biržuose lankėsi generalinio sekretoriaus pareigas (1989-2000 m.) ėjęs čekas - kun. dr. Milan Opočensky (1931-2007). Lietuvos reformatų sinodas 1922-aisiais priėmė sprendimą prisijungti prie šio pasaulinio aljanso ir nuo 1924 m. yra jo tikrasis narys. Sovietinės okupacijos metais, kai nebuvo galima iš Lietuvos atvykti į aljanso suvažiavimus, Lietuvos evangelikus reformatus atstovavo Lietuvių evangelikų reformatų sinodas emigracijoje. Iki šiol veikia jo atstovybė - Kolegija Čikagoje (JAV).

Sveikinimus raštu Lietuvių evangelikų reformatų sinodo kolegijos (JAV) vardu atsiuntė jos prezidentas dr. Paulius Slavėnas bei kun. diak. Erika Brooks - Dilytė. Presbiterionų Bažnyčios (JAV) vardu sveikinimus perdavė viešnia, šiuo metu dirbanti LCC tarptautiniame universitete Klaipėdoje, kun. Jane Holslag.

Sinodas priėmė raštu pateiktas gen. superint. kun. R. Mikalausko, Konsistorijos prezidentės dr. R. Bareikienės, Revizijos komisijos pirmininko G. Vaitiekūno metinės veiklos ataskaitas - pranešimus. Taip pat buvo priimti iš anksto pateikti raštu ev. reformatų parapijų vadovybių pranešimai ir Konsistorijos įsteigtų vaikų namų VĮ „Vaiko užuovėja“, Medeikiuose (Biržų r.) direktorės Daivos Janonienės pranešimas.

Vienu broliu Kristuje mažiau

Po pertraukos, antrojoje sesijoje, buvo svarstomas LER sinodo sprendimu dar 2002 m. suspenduoto dvasininko - kun. diakono Algimanto Kvedaravičiaus bažnytinės atsakomybės - drausmės klausimas. Sinodas konstatavo, kad minėtas asmuo absoliučiai ignoroja brolišką bendrystę, kvietimus pokalbiams, nepaisė nei vieno perspėjimo. Demonstruoja nepagarbą aukščiausiai LERB vadovybei, savavališkai save įvardindamas sinodo jam nesuteiktais vardais ar pareigybėmis. Sinodas įvertino šio asmens elgesį ir veiksmus,

kaip prieštaraujančius esminiam Šv. Rašto mokymui apie tikėjimo brolių santykius ir tikinčiojo atsakomybę prieš Dievą.

Algimantas Kvedaravičius, sūnus Petro, LER sinodo sprendimų (Kan.I-2009) buvo atskirtas nuo Lietuvos ev. reformatų bažnytinės bendrystės pagal visas bažnytinės teisės normas, įskaitant Gdansko agendoje (1637 m.) nurodytą Disciplinos Formą, sk. IX Excommunicatio. Sinodas pripažino jį nebesantį broliu Kristuje ir leido Bažnyčios atsakingiems asmenims pradėti tyrimą bei veiksmus, pareikalaujant iš jo atsakomybės pagal valstybės patvirtintas teises normas.

Kalvino palikimas

Trečiojoje sinodo sesijoje WARC gen. sekretorius kun. dr. Setri Nyomi skaitė paskaitą: „Jono Kalvino teologinis palikimas. Socialiniai ir bažnytinės vienybės klausimai.“ Garbus svečias atsakė į gausius sinodo dalyvių klausimus. Klausytojus domino, ar/kiek auga pasaulinė reformatų bendrija, taip pat apie kitais metais planuojamą dviejų didžiausių pasaulinių reformatų sąjungų susivienijimą.

Dr. S. Nyomi paminėjo, kad reformatų Bažnyčios guviai auga Afrikos ir Azijos kontinentuose. 2010 m. birželį Grand Rapids

mieste (JAV) įvyksiančiame dviejų didžiausių reformatų sąjungų jungtiniame suvažiavime dalyvaus per 2000 delegatų. Jie atstovaus daugiau nei 90 milijonų evangelikų reformatų pasaulyje. Svečias pranešė, kad gautas pasiūlymas naują evangelikų reformatų pasaulinę sąjungą vadinti „Pasaulinė reformatų bažnyčių bendrija“. Anglų ir prancūzų kalboje žodis „bendrija“ turi aiškia Šv. Komunijos reikšmę. Tuo pabrėžiama, kad Bažnyčias nares vienas Viešpaties Vakarienes sakramentas.

Klausytojus taip pat domino kun. dr. Setri Nyomi gimtosios Ganos reformatų Bažnyčia, ir, apskritai, Afrikos reformatai. Prelegentas pastebėjo, kad teologine prasme didžioji dauguma Afrikos reformatų Bažnyčių yra konservatyvios, labai svarbus Šv. Rašto autoritetas, o socialine - dauguma tikinčiųjų palaiko kairiųjų partijų politines programas. Europoje ar JAV - priešingai, teologine prasme - daugiau liberalių reformatų Bažnyčių, o jų tikintieji labiau remia dešinės pakraipos partines programas.

Kanonai

Kitose sinodo sesijose buvo patvirtinta dvasininko misija Klaipėdos ev. reformatų parapijoje. Ją pavesta administruoti dvasininkui

Vilniaus choristai pamaldose

iš Kauno kun. Tomui Sakui. Visų kitų dvasininkų misijos liko kaip ir pernai.

Patvirtintas lektoriaus pareigoms Klaipėdos universiteto HMF evangeliškos teologijos studentas Evaldas Tamariūnas. Šios pareigos suteikia teisę padėti kunigams tarnystėje parapijose, yra kandidato į ordinuoto dvasininko tarnystę praktika.

Sinodas taip pat priėmė sprendimą dėl kitų metų eilinio suvažiavimo. Eilinių sinodo suvažiavimų data yra to paties sinodo patvirtinta 1930 ir 1935 metų kanonais: Joninių metu, artimiausias savaitgalis prieš ar po Joninių (nes reikalingos 2 nuo darbo laisvos dienos). Kitais metais, atsižvelgiant, kad įprastu sinodo suvažiavimo metu vyks pasaulinių aljansų jungtinis suvažiavimas Amerikoje ir ten yra deleguoti aukščiausi Bažnyčios atstovai, buvo nutarta padaryti išimtį ir 2010 metų sinodo eilinį suvažiavimą sušaukti gegužės 15-16 dienomis, Biržuose.

Viešpaties Vakarienė

Antrąją sinodo suvažiavimo dieną iškilmingose pamaldose pamokslavo svečias iš Ženevos kun. dr. Setri Nyomi.

Gen. superint. kun. R. Mikalauskas paskelbė priimtus sinodo nutrimus. Sinodo dalyviai kartu su į pamaldas atvykusiais parapijiečiais iš visų Lietuvos evangelikų reformatų parapijų dalyvavo Viešpaties Vakarienėje, pamaldų dalyvius palaimino aukštasis svečias iš Ženevos.

Po pamaldų dauguma tikinčiųjų susirinko Biržų reformatų parapijos namų kiemelyje, kur tęsėsi neformalus bendravimas prie vaišių stalų. Sinodo direktorius visų suvažiavimo dalyvių vardu dėkojo Biržų ev. reformatų parapijai už sveitumą bei sudarytas geras sąlygas sinodo darbui, pasidžiaugė sklandžia sinodo darbo eiga ir sklandžiu svarbiausios Lietuvos evangelikų reformatų šventės darbu.

InfoRef.lt

Kalvinas.... Varėnos miškuose

LERB Sinodo kuratoriai, parapijos ir dvasininkai Didžiojo Reformatoriaus Jono Kalvino 500 gimimo metinių Jubiliejų mini projektu „Kalvinas netradicinėse Lietuvos erdvėse“. Numatyta įvairiose Lietuvos vietovėse rengti reformatų susibūrimus, kur bus pasakojama apie Jono Kalvino gyvenimą ir veiklą, skaitoma vienintelė į lietuvių kalbą išversta Jo knyga „Aukšinės krikščioniško gyvenimo tiesos“, diskutuojama, giedamos giesmės.

Pirmasis šio projekto renginys vyko gegužės 29–31 dienomis Pošalčių kaime, Varėnos rajone, kur gausų reformatų būrį iš Biržų, Vilniaus priglaudė nuostabios sodybos šeimininkai Jūratė ir Alvydas Verbickai.

Pokalbis prasidėjo giesme. Kunigas Raimondas Stankevičius skaitė Šventąjį Raštą pagal Jono Kalvino „Aukšinių krikščioniško gyvenimo tiesų“ nuorodas.

Aurelija Arlauskienė supažindino susirinkusiuosius su Jono Kalvino, vieno žymiausių Reformacijos vadovų, gyvenimu bei teologinėmis, bažnytinėmis ir politinėmis idėjomis.

„Kas gali būti realiau už šią nerealią akimirką – išlakių pušų ošimas girios vidury, mes – jauni ir pagyvenę, susirinkę čia iš įvairių Lietuvos vietų, ir Jono Kalvino žodžiai, rašyti prieš penkis amžius mažame

nukelta į 12 p. ►

Kurie nesutilpo...

Įdėmiai klausomės

kambarėlyje Bazelio priemiestyje? - baigdamą savo pranešimą klausė susikaupusių klausytojų Aurelija. - Gal tik nenuginčijamas faktas, kad J. Kalvino mintys tokios gilios ir gaivos, kad ir praėjus ištisiems šimtmečiams yra ko iš jų pasimokyti, atsigaivinti. Tiesiog panirti visa savastimi į jas ir mėgautis. Tam, kad bent šiek tiek pažintume J. Kalvino asmenybę, neužtenka vien žinoti datas, vietovardžius ir pavardes. Jei norime suprasti Jo pažiūrų formavimąsi, turime suvokti Jo dvasinį pasaulį. O tam reikia leistis į ieškojimų, pažinimo labirintus, esančius gausiose knygose apie J. Kalviną. Deja, ne lietuvių kalba“.

Evaldas Tamariūnas, Klaipėdos universiteto HMF Teologijos katedros studentas, perskaitė 1-ąją „Auksinių krikščioniško gyvenimo tiesų“ skyrių „Nuolankus paklusnumas, tikras sekimas Kristumi“. Ir maži, ir dideli ypatingai suklusę klausėsi minčių apie Šventąjį Raštą, kurį J. Kalvinas įvardijo „gyve-

nimo vadovu“, apie šventumą, kaip svarbiausiąjį principą, ir jo, šventumo, siekimą, reiškiantį klusnumą Kristui. „Šventasis Raštas parodo ne tik šventumo šaltinį, bet ir kelią į Jį - Kristų. Dangiškasis Tėvas Dievas mus su savimi sutaikino per Kristų, todėl Jis išsako mums panašėti į Kristų, tobulo žmogaus ir tikro Dievo žmoguje - pavyzdį mums. Savo gyvenime mes turime atskleisti Kristaus charakterį, nes kas gali būti svarbiau už šį jaudinantį tikslą? Iš tikrųjų, ko daugiau galima reikalauti? Mes neturime reikalauti evangelinio tobulumo iš kitų krikščionių, jei patys nesistengiame tapti tobuli (...). Nėra teisinga daryti kompromisus su Dievu: bandyti atlikti tik dalį savo pareigų, o dalies neatlikti, kai to nesinori“, – įtaigiu balsu skaitančio J. Kalviną Evaldo dėmesio nedrįso blaškyti nė pati mažiausioji klausytoja, ketverių metų Morta.

„Jono Kalvino mintys – tai nieko nereikalingo. Viskas apgalvota,

pergalvota. Svaru. Gilu. Paprasta. Labai talentinga. Didžiulė atsakomybė savo minčiai ir tekstui“, - baigęs skaityti pirmąjį minėtos knygos skyrių savo išpuodį pirmasis nusakė Evaldas.

Aktyviai diskusijose dalyvavo ir kunigė Sigita Švambarienė, Klaipėdos ir N. Radviliškio parapijų administratorė, Vaikų globos namų „Vaiko užuovėja“ kapelionė, Biržų ev. reformatų parapijos dvasininkė, į Pošalčių kaimą atvažiavusi su būriu Biržų ev. reformatų parapijos jaunimo. Taip pat Danguolė Juršienė, Vilniaus ev. reformatų parapijos seniūnų tarybos pirmininkės pavaduotoja, Dalija Gudliauskienė, seniūnė, leidinio „Vilniaus reformatų žinios“ rengėja, Justas Brazauskas, Lietuvos ev. reformatų jaunimo draugijos „Radvila“ aktyvistas, kunigas R. Stankevičius ir kiti.

Auksė Skiparytė

Ir aš ten buvau, skanią košę ragavau...

Šių metų Vilniaus reformatų parapijos pasibūvimus pradėjo prieš Sekmines savaitgalio stovyklėlė Verbickų sodyboje Pošalčių kaime. Dalyvių ratą praplėtė kunigės Sigitos vadovaujamas Biržų jaunimas, atvažiavęs jau penktadienio popietę ir pradėję

statyti palapinių miestelių kūrą tik nušienautame sode ir pievelėje.

Pirmą vakarienę virė šeiminiškas Alvydas, padedamas kitų vyrų: didesnių ir mažesnių, filmą rodė Evaldas.

Kitos dienos rytą laukė žygis su užduotimis pagal nuorodas iš Bi-

blijos (kun. Raimondo sumąstytas), įvairūs kliūčių ruožai, vilionės pasimaudyti ar sutrumpinti kelią tiesiai per mišką nesilaikant nuorodų (kai kas labai pavargo ir be poilsėlio neįstengė judėti į priekį). Pasiekus tikslą, t.y. sugrįžus vėl į sodybą, laukė paskutinis išbandymas: trauki-

Alkana minia

mas kun. Raimondo automobilio... per neperbrendamą upelį! Buvo tiksliai chronometruojamas laikas ir susumavus visus Žygio rezultatus nustatyti nugalėtojai. Kiekvienoje komandoje buvo suaugusių ir vaikų, tad jėgos buvo apylygės, neskaitant to, kad viena komanda, vadovaujama Verbicko viduriniojo, per gerai žinojo maršrutą ir ne tik kad neklaidžiojo ieškodami nuorodų, bet ir susitrupino maršrutą. Už tai galėjo gauti baudos taškų, tad nutarė palaukti draugiškai kitų ir tik tada registruotis... Nugalėtojais buvo paskelbta komanda „Jėė“ (kapitonas Nojus).

Po tokio sudėtingo žygio ir už-

duočių Alvydo ryte išvirta grikių košė buvo skani ir nepašildyta! O vandens buteliai tuštėjo akimirksniu.

Pietų virimas buvo patikėtas jau moterims. Šeimininkė Jūratė (nebūtų moteriškė su galva) susirado didžiulį puodą, pristatė pjaustyti daržoves laisvas nuo žaidimų moteris ir pradėjo burti – su didžiuliu samčiu prie ugniakuro lauke ji kai kuriems vaikams atrodė kaip burtininkė, verdanti stebuklingą gėralą.

Tokia ir išėjo šiupininė – kopūstienė, kurios visi valgė, prisivalgė, pavėlavusiems svečiams užteko ir dar liko. Kaip ir priklausau,

šeimininkė savo recepto neišdavė, tik mąšliai šypsojos, bet kai kas kalbėjo, kad į puodą net grybai iš šaldytuvo „suvažiavo“, nekalbant apie visokias dzūkiškas žoleles, prieskonėlius iš darželio...

Atvažiavus pavėlavusiai į renginio pradžią Aurelijai, visi susėdome kiek tilpo į nepabaigtą įrengti „konferencijų salę“, kiti klausėsi per atvirus langus ir duris. Sugiedoję Vilgailės užvestą giesmę, klausėmės lektoriaus Evaldo skaitomų Jono Kalvino „Auksinių krikščioniško gyvenimo tiesų“, kun. Raimondo Biblijos skaitinių pagal nuorodas iš perskaityto teksto. Aurelija supažindino susirinkusius su Jono Kalvino, žymiausio XVI amžiaus reformatų konfesijos teoretiko, gyvenimu bei teologinėmis tiesomis. Visi klausėsi labai įdėmiai ir susimąstę, stengdamiesi įsidėti į galvas genialias, bet paprastai išreikštas Kalvino mintis - nuorodas tikro krikščionio gyvenimui.

Po rimtos ir įtemptos renginio dalies, poilsio valandėlę paskyrėme peržiūrai biržiečių atsivežto filmuko iš „Giesmių giesmelės“ Vanaugose, kurioje šiais metais dalyvavo Biržų parapijos jaunimas.

Kino filmų demonstravimą pratęsė Jurgos pernai metais nufilmuota medžiaga iš Nem. Radviliškio vaikų vasaros stovykloje pastatytos misterijos „Jono galvos nukirsdinimas“. Profesionaliai sumontuotas filmukas, gerai sukomponuotas vaidinimas (Gabija ir Vilgailė autorės), neprasti solistai - aktoriai (visi pernai metų stovyklos vadovai ir pusvadoviai) nepaliko abejingų žiūrovų. Dar kartą įsitikinome, koks šaunus tas mūsų – reformatų – jaunimas! Neturi kur rinktis, neturi įrangos, bet turi didžiulį norą BŪTI KARTU, o visiems kartu viskas išeina, viskas sekasi.

Baigdama savo išpūdžius apie renginį – savaitgalio stovyklėlę Pošalčiuose pas Verbickus, galiu pasakyti: IR VIEŠPATS BUVO SU MUMIS.

Virėja Jūratė

Srebiam

Kai Žodis virsta Giesme

Nėra gražesnės šventės už tą, kurioje tarsi į grigališką unisoną susilieja keli dvasingi dalykai - šnekina, gilina, turtina vienas kitą: Gyvojo Dievo Žodis ir bažnytinė muzika, Šventraščio mintys bei Krikšto ir Viešpaties Vakarienės sakramantai - atgaiva mūsų sielai ir širdžiai! Kaip tik tokiomis dvasiškomis dovanomis praturtintos Sekminės - Šventosios Dvasios atsiuntimo ir Bažnyčios gimtadienio šventė, sodriai skambėjo Vilniuje. Nuostabi ir viltinga diena, kai po pasaulį ėmė skliti Geroji Naujiena.

Tą vasariškai karštą Sekminių sekmadienį Vilniaus reformatų parapijos pamaldas dar labiau „pakaitino“ ir nemenkas svečių būrys, – biržiečiai kaip visada patvirtino kietų bei vieningų reformatų vardą! Dievo Žodį kanonu liejo du kunigai: šeimininkų Raimondas ir svečių Sigita.

Pritariant vargonams, išvien giedojo parapijiečiai, svečiai, choras „Giesmė“. Pastarojo giesminin-

kai atliko ir keletą solinių kūrybių, - tuo ne tik suteikė Sekminių šventei muzikinio svorio, bet ir leido pasitikrinti savo parengtį netrukus Juodkrantėje vyksiančiai Giesmių šventei.

„Glory be to the Father and to the Son“ (Garbė tebūna Dievui ir Jo Sūnui),- giedojo choras...

„Palaimink, Viešpatie, visus geros valios žmones“, - meldė kunigai...

„Vardan Dievo: Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios“, - liejosi krikšto vanduo ant mažosios biržietės Ingridos galvelės.

„Valgyk, tikėdamas... gerk, tikėdamas... kad Jėzus Kristus mirė ant kryžiaus, savo šventą kraują liedamas ir už Tavo nuodėmių atleidimą, sielos ramybę ir amžiną palaimą“...

Evaldas Tamariūnas

GIESMIŲ ŠVENTĖ 2009

2009 m. birželio 6 d. Juodkrantėje vyko tradicinė evangeliškų bažnyčių Giesmių šventė. Vilniaus ev. reformatų choras „Giesmė“, jau keleri metai vienintelis iš Lietuvos reformatų bažnytinių chorų dalyvaujantis LEBMS organizuojamose Giesmių šventėse, kaip ir praeitais metais važiuoti į Juodkrantę pakvietė parapijiečius. Kol choristai repetavo, choro „fa-

nai“ aplankė žymiausias istorines Juodkrantės vietas: senąsias Juodkrantės kapines, surado Nuodėmių – Griekinės senosios liepos vietoje pasodintą jauną liepaitę, perėjo taku per Raganų kalną, užsuko į liuteronų bažnyčią ir susipažino su ten veikusia paroda „Evangeliškų bažnyčių „Giesmių švenčių“ istoriniai atspindžiai“, nusifotografavo prie akmeninių skulptūrų ekspozicijos naujų kūrybių, nupirko sau ir draugams lauktuvių – šviežiai rūkytų žuvų.

Apie puikiai praėjusią Giesmių šventę rašė Lietuvos dienraščiai, gausu straipsnių internetiniuose puslapiuose.

Kitame puslapyje spausdiname „Giesmės“ choristės Džiuljetos Stankevičienės rašinį iš reformatų internetinės svetainės www.ref.lt

Giedokit visos tautos, giedokit Viešpačiui!

2009 m. birželio 6 d. Juodkrantėje, Liudviko Rėzos kultūros centro vasaros estradoje, vyko „GIESMIŲ ŠVENTĖ 2009“. Ši - jau keturioliktąjį Giesmių šventę skirta Lietuvos vardo tūkstantmečiui, 580 metų Juodkrantės pirmajam rašytiniam paminėjimui, kompozitoriaus Felikso Mendelsono Bartoldi 200-osioms gimimo metinėms, o taip pat giesmės papuošė Vokiečių kultūros dienų, vykstančių Klaipėdos krašte, programą.

Gieda „Giesmė“

Į šią šventę suvažiavo ir giedojo Vilniaus, Kauno, Marijampolės, Tauragės, Klaipėdos ev. liuteronų chorai, o taip pat Pagėgių, Žemaičių Naumiesčio ir Šilutės jungtinis ev. liuteronų choras, Vilniaus ev. reformatų choras „Giesmė“, Latvijos Ikšķilės miesto mišrus choras, Klaipėdos LEBMS kamerinis jaunimo choras „Cantate Domino“, Klaipėdos vokiečių bendrijos choras, Romos katalikų bažnyčios Klaipėdos trijų parapijų jungtinis choras, ansamblis. Šventę papuošė jungtinis pučiamųjų instrumentų orkestras, vadovaujamas Irenos Tamulionytės. Jo sudėtyje grojo Vokietijos Šiaurės Elbės bažnyčios atstovas Volkeris Thiedemanas, kuriam buvo įteiktas Lietuvos ev. liuteronų Bažnyčios aukščiausias apdovanojimas Sidabrinis kryžius už ne vienerių metų pagalbą atsikuriančioms Lietuvos liuteronų parapijoms. Jo pasakyta jaudinanti padėkos kalba, kurią vertė kun. M. Kairys, tapo Šventės pristatymo kulminacija.

Homiliją sakė Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas dr. Mindaugas Sabutis, sveikinimo

žodį tarė Juodkrantės ev. liuteronų parapijos kunigas Jonas Liorančas. Į susirinkusius 98 psalmės žodžiais kreipėsi Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios kunigas Raimondas Stankevičius.

Žiūrovus ir šventės dalyvius sveikino L. Rėzos kultūros centro kuratoriaus narė prof. Daiva Kšanienė, Simono Dacho namų atstovas Arnoldas Piklapas, Neringos mero pavaduodoja Aušra Feser, ilgametis Giesmių švenčių vyriausiasis dirigentas, šiemetinės - koordinatorius Bronislovas Skirsgilas.

Visus maloniai nustebino įdomus organizatorių sprendimas – atlikėjus su klausytojais sukeisti

vietomis. Gausus giesmininkų būrys įsikūrė erdviame, žiūrovams skirtame amfiteatre.

Reformatų choras „Giesmė“ iš Vilniaus, vadovaujamas chormeisterės Janinos Pamarnackienės, atliko R. Šliužinsko giesmę „Tave mylėsiu, Tu grožybe“ ir Henry Purcello „Glory be to the Father“.

Šventės dalyvius gardžiais pietumis - sočia žirnių koše vaišino Valsybės sienos apsaugos Pakrančių apsaugos rinktinės pareigūnai.

Giedojimas nuo seno teikė jėgų, ramybės, guodė, drąsino ir stiprino žmogų. Giesmė, melodingai skambančiais žodžiais, mes garbiname Viešpatį Dievą.

Visos šventės metu netrūko nuoširdžios liaupsės Kūrėjui, balsų harmonijos, spinduliuojančios širdžių ir akių šilumos, geros nuotaikos ir po lietingų ir šaltų dienų – saulės. Šventės vyriausiasis dirigentas – svečias iš Vokietijos – Dieter Frahm (Hamburgas).

Giesmių šventę organizavo: Lietuvos Evangeliškos Bažnytinės Muzikos Sandrauga, LEBMS pirmininkė Laura Matuzaitė - Kairienė, Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčia, Juodkrantės ev. liuteronų parapija, Juodkrantės Liudviko Rėzos kultūros centras, Klaipėdos vokiečių bendrija - Simono Dacho namai.

Džiuljeta Stankevičienė

Žygiuojam

Ekumeninis jaunimo maldos vakaras Vilniuje

Gegužės 27 d., trečiadienį, nepraėjus nė mėnesiui po Vilniuje vykusio Taizé tarptautinio jaunimo susitikimo, Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčioje vėl rinkosi skirtingoms konfesijoms priklausantys tikintieji - į ekumeninį maldos ir giesmės vakarą pakvietė Vilniaus akademinio evangelikų liuteronų jaunimo draugija - LELB JC padalinys.

Vakaras prasidėjo ekumeninėmis pamaldomis, kuriose Dievo

žodžio apmąstymu „Valstybės ir valdžios“ tema dalijosi ev. liuteronų kunigas Ričardas Dokšas, ev. reformatų kunigas Raimondas Stankevičius ir „Tikėjimo žodžio“ vyr. pastorius Giedrius Saulytis. Savo pamąstymo pagrindu pastorius G. Saulytis pasirinko Jokūbo laiško antrąjį perskyrimą, pabrėždamas gailėstingumo ir visų krikščionių maldos už valdančiuosius svarbą. Kun. R. Dokšas, pasitelkdamas M. Liuterio suformuluotą mokymą apie dvi karalystes, kalbėjo apie dvasinės ir pasaulietinės valdžių atskirtį. Kun. R. Stankevičius maldą už valdančiuosius sukalbėjo iš senojo (1910 m. S. Dagilio) reformatų giesmyno. Muzikinėje pamaldų dalyje po vieną giesmę vedė Vilniaus bažnyčios „Tikėjimo žodis“ šlovinimo grupė, Vilniaus ev. liuteronų ansamblis „Adoremus“ ir Vilniaus ev. reformatų jaunimo atstovės.

Iš karto po pamaldų puikiu džiazu koncertu susirinkusiuosius nudžiugino grupė iš Leipcigo

„KlangProjekt“ (Vokietija), surengusi tikrą garsų spektaklį. Grupėje groja ir Saksonijos evangelikų liuteronų bažnyčios jaunimo muzikinės veiklos koordinatorius Thomas Feist, vienas iš mūsų roko festivalio „Atbudimas“ talkininkų. Saksonijos atstovus į Lietuvą pakvietė vilniečių roko grupė „Ashtrey“, kurią su kolegomis Vokietijoje sieja sena bičiulystė.

Penktadienį „KlangProjekt“ koncertas surengtas Palangoje kultūros centre „Ramybė“.

Kęstutis Pulokas

„BERLINER DOMKANTOREI“ Kėdainiuose

Šiomis dienomis Vilniuje vyksta labai daug kultūrinių renginių. Nenuostabu, nes Vilnius - Europos kultūros sostinė. Tačiau ne tik sostinė, bet ir Lietuvos centrą - Kėdainius aplankė vienas geriausių Europos bažnytinių chorų - Berlyno katedros choras („Berliner Domkantorei“).

Gegužės 24 dienos popietę kėdainiečiai rinkosi į ev. reformatų bažnyčią, kur prieš choro koncertą buvo skelbiamas Dievo Žodis gausiai susirinkusiems įvairių konfesijų kėdainiečiams, svečiams iš Biržų, Panevėžio, kitų miestų. Kun. R. Stankevičius prakalboje sakė, kad tą dieną Dievo Žodis buvo skelbiamas ne tik pamaldų metu, bet ir iš choristų lūpų - didžiąją koncerto dalį sudarė Psalmių giedojimas. Per šias trumpas pamaldas Berlyno choras sugiedojo J. Kalvino jubiliejiniams metams skirtą giesmę „Viešpaties tauta“, o pabaigoje kartu su į pamaldas susirinkusiais - lietuviškai giesmę „Dieve Tėve mielas“.

Koncerte atliekami Felixo Men-

delssohno Bartholdy, Alberto Beckerio ir kitų autorių kūriniai, nuostabi akustika, nuoširdus kantoriaus Tobjo Brommanno bendravimas su atlikėjais ir žiūrovais užbūrė publiką.

Šį koncertą organizavo Kėdainių ev. reformatų parapija ir Kėdainių vokiečių kalbos ir kultūros draugija „Edelveisas 1700“.

Džiugu, kad šis renginys įvyko būtent J. Kalvino metais, kai minime jo 500 metų gimimo jubiliejų ir buvo skirtas šiai sukakčiai.

Apie šį renginį filmuotą medžiagą galite žiūrėti Biržų gegužės 29 d. žiniuose.

Audronės Risakovienės nuotr.

Martyno Mažvydo bažnyčioje Tūkstantmečio vardinų koncertas

Kun. Dikšaitis dėkoja koncerto atlikėjams

Tauragės Martyno Mažvydo evangelikų liuteronų bažnyčioje po Sekminių pamaldų klausytojus pakvietė koncertas „Tau amžių Giesmė“. Renginys skirtas Lietuvos tūkstantmečio vardinoms, miesto dienoms „Tauragiškiai - tūkstantmečiui“ bei Sekminių sekmadieniui. Parapijiečiai ir atvykę svečiai klausėsi pasaulyje žinomų atlikėjų.

Vargonų instrumentą šiais jubiliejiniais metais prakalbino austro Matthias Maierhofer ir vokiečio David Schlaffke duetas. Kai už vargonų pulsto susėda dviese aki-vaizdžiai prasiplečia net ir palyginti nedidelio instrumento galimybės. Tokių dviejų atlikėjų vargoninį muzikavimą ypatingai vertino kompozitoriai romantikai – jų muziką ir girdėjome koncerte. Daugiausia klausytojų aplodismentų susilaukė atliekama Franco Lachnerio Introdukcija ir fuga vargonams 4 rankoms bei Lotharo Graapo choralas „Nun bitten wir den Heiligen Geist“ („Prašykime Šventąją Dvasią“) vargonams 4 kojoms. Choralas perteikė Dievo meilės, dėkingumo jausmą, kuriuos mums žadino Sekminių šventė.

Savo balsais džiugino muzikų

šeima – sopranas Kristina Zmailaitė ir tenoras Edmundas Seilius. Atlikėjai gyveno ir dainavo Prancūzijoje, Vokietijoje, Vengrijoje, Japonijoje, įvairiose JAV operos ir teatrų salėse sukūrė daug operų ir operėčių vaidmenų. Atlikdami Vytauto Juozapaičio komponuotą Martyno Mažvydo giesmę „Šventa dvase musump ateik“ iš giesmyno „Giesmes krikščioniskos“, atlikėjai paliudijo, kad patys gražiausi žodžiai šioje šventėje priklauso Pirmos lietuviškos knygos autoriui kunigui Martynui Mažvydui.

Nuostabiai skambėjo atliekama E. Seiliaus ir K. Zmailaitės lietuvininkų giesmė „Lašelis vynuogėlių“, kurią sukūręs komp. Leonas Povilaitis rašė: „Mylėk ir puoselėk lietuvišką muziką, nes ji gyva mūsų prosenelių kalba“. Be minėtų kūrinių bažnyčios skliautuose aidėjo žymių atlikėjų atliekami B. Dvariono, G. F. Hendelio, A. L. Weberio ir kt. kūriniai.

Muzikų šeimai talkininkavo ryškiausias lietuvių jaunesnės kartos vargonininkas Balys Vaitkus. Atlikėjas sėkmingai dalyvavo keliuose tarptautiniuose pianistų ir vargonininkų konkursuose. Koncerte skambėjo jo atliekama didžiojo kūrėjo, įkūnijančio ir simbolizuojančio krikščionių ekumeninę bendrystę, J. S. Bacho choralas pagal 130 psalmę „Iš sielvarto gilybių šaukiuos, Dieve, Tavęs ...“.

Iškilingame renginyje gaudė ragai, raliavo birbynė (Algirdas Jėdemskij). Vokalinio meno paslaptis kartu su svečiais atskleidė Tauragės MKC berniukų choras (vadovas Romualdas Eičas). Koncerto pabaigoje padėkos žodį tarė miesto meras Robertas Piečia ir bažnyčios kunigas Mindaugas Dikšaitis. Koncertas „Tau amžių Giesmė“ - padėka ir pagarba Kūrėjui už tai, ką Jis mums gero padaręs, ir saulėtos Sekminių šventės paraginimas, kad Kristaus įkurtos Bažnyčios pastate būtume tvirti ir vieningi.

Irena Kalvanaitė-Pavilanskienė

LENKIJA. ŽYDINTYS SODAI

...kai sodai žydėjo, kaštonai taipgi,
Kai žolės kilimais nuklotas kraštas –
Vis tolyn ir tolyn nuo Tėvynės – kaipgi –
Alyvos žydėjo ir lietūs jau taškės...

...tais metais ilgai užsibuvo lauktas –
Gaiva prasivėrė, tarytum, stebuklas,
Ir vėl nusigiedrijęs švysteli laukas –
Kur bokštai aukšti – skalbiamas žlugtas...

...tas palūžusios sielos,
iš varginto kūno –
Ten Motina glaudė Viešpatį-Vaiką,
O žmonės suklupe kalbėjo meilės karūną,
Riedėjo ašarų perlai rožinio laiką...

...Velykos jau tolo, Sekminės artėjo,
Tais šventės po švenčių – dangus prasivėrė,
Tais vasara įžengė, skubėdama ejo
Ir laiką lyg velkė patraukus pravėrė...

Vytautas Gocentas
Censtakava, 2009 m. gegužės 11 d....kuomet
vienuolyno varpinė matės pakilus aukštai*)

I N F O R M A C I J A

Švedijos Misijos Sandoros bažnyčia
Stokholme

■ **Gegužės 20-22 d.** Stokholme, kur gegužės 20-24 d. vyko Švedijos Misijos Sandoros Bažnyčios Sinodas, buvo pakviestas apsilankyti ir viešėjo Lietuvos evangelikų reformatų gen. superint. kun. Rimas Mikalauskas. Buvo pasirašytas jau anksčiau abiejų pusių vadovybių aprobuotas bendradarbiavimo ir partnerystės susitarimas. Pagal jį abejose Baltijos jūros pusėse išpareigojama kartu skelbti Evangeliją ir padėti vieni kitiems Kristaus tarnystėje pagal kiekvienai Bažnyčiai suteiktas Dievo dovanas.

■ **Birželio 6 d.** Juodkrantėje įvyko tradicinė evangeliškų Bažnyčių Giesmių šventė.

■ **Birželio 7 d.** Vilniaus reformatų parapijoje buvo neeilinė šventė

– Tikėjimo priesaiką reformatų išpažinime patvirtino keturi jaunuoliai: Emilija Rodzevičiūtė, Julija Drachli, Dainius Urniežius, Jonas Švilpa, ir įsijungė į Lietuvos reformatų bendruomenę. Giedojo choro „Giesmė“ grupė, vadovaujama Janinos Pamarnackienės, birbyne raliavo Algirdas Jedemskij, jam akompanavo vargonininkė Irena Kalvanaitė Pavilanskienė.

■ **Birželio 14 d.** po pamaldų įvyko išplėstinis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos posėdis. Buvo svarstyta darbų pasiskirstymas tarp tarybos ir valdybos, sutarties su Vilniaus ev. liuteronų parapija vykdymas, klausimai susiję su Sinodu Biržuose 2009 m. birželio 20–21 d., finansinės, ūkinės problemos.

■ **Birželio 16 d.** Vilniaus Bernardinų bažnyčioje vyko pamaldos - Taizė pradėto renginio „Pasitikėjimo piligrimystė Vilniuje“ tęsinys. Rugsėjo 12 d. panašios jaunimo pamaldos vyks Lentvario Viešpaties apsireiškimo Švč. M. Marijai bažnyčioje piligriminio žygio į Trakus metu. Spalio 14 d. (trečiadienį) 18 val. Vilniaus liuteronų bažnyčioje, taip pat ir visus 2010 metus įvairiose Vilniaus bažnyčiose.

■ **Birželio 20 d.** Papilyje ant reformatų bažnyčios sienos atidengta paminklinė lenta reformatų konfesijos puoselėtoji, Biržų tvirtovės statytoji kunigaikščiui Kristupui Radvilai Perkūnui.

■ **Birželio 23 d.** įvyko paminklo protestantizmo Lietuvoje skleidėjui, lietuvių raštijos pradininkui, Karaliaučiaus Universiteto profesoriui Abraomui Kulviečiui (autorius skulptorius prof. Konstantinas Bogdanas) atidengimo iškilmės Jonavoje, centrinėje miesto aikštėje.

Paminklas Abraomui Kulviečiui
Jonavoje

Sveikiname

Vilniaus ev. reformatų choras „Giesmė“
sveikina giesmininkę RASĄ MIKALAJŪNIENĘ Jubiliejaus proga.
Linkime nesenkančios energijos – gyvenime, skambaus balso – choruose,
lengvos plunksnos – administruojant Lietuvos chorų svetainę.

Giesmiečiai

Reformatai tuokiasi

Vasara - vestuvių metas. Šį mėnesį kaip niekad gausu reformatų, norinčių pradėti šeimyninį gyvenimą su Viešpaties palaiminimu.

Biržų bažnyčia, kuri Sinodo iškilmingoms pamaldoms buvo papuošta tradiciniais vainikais, penktadienį, birželio 26 dieną, pražydo baltomis gėlėmis, kaspiniais – tuokėsi vilniečiai reformatai GIEDRIUS VALINTĖLIS ir EDITA KAZILIONYTĖ. Kompozitoriaus R. Vagnerio vestuviniu maršu jaunuosius pasitiko vargonininkė Aušra Pačiagonytė. Gen. superint. kun. Rimas Mikalauskas po trumpos homilijos, laimino santuoką, linkėjo darnos šeimoje ir, įteikdamas išėivijos lietuvio Martyno Kregždės dovaną Lietuvos reformatams – Bibliją, įpareigojo ją nuolat kartu skaityti ir vylėsi, kad bus pagrindinė šeimos Knyga.

Sekmadienį, birželio 28 dieną, Vilniuje per reformatų pamaldas kun. Raimondas Stankevičius palaimino VLADO BUTRIMO ir VAIVOS ŠIMIENĖS santuokos ryšius.

Liepos 4 dieną Vilniuje tuokėsi neseniai konfirmuoti reformatai EMILIJA RODZEVIČIŪTĖ ir DAINIUS URNĖŽIUS bei škotas presbiterionas GARY MACKAY su SVETLANA ŠIPUROVA.

Kėdainių ev. ref. parapijai išsimintina diena buvo birželio 13-osios šeštadienis – bažnyčioje palaiminta santuoka. Artimieji džiaugėsi ir sveikino neseniai savo tikėjimą išpažinusią ir tapusią reformatų bendruomenės nare GIEDRĘ MARCHERTAITĘ ir jos išrinktąjį – ANDRIŪ MISEVIČIŪ. Kėdainių negausioje parapijoje toks įvykis džiugus. Prieš tai šioje bažnyčioje santuoka buvo palaiminta daugiau nei prieš metus.

Šeštadienį, birželio 27 dieną, prie Biržų bažnyčios būriavosi pasipuošęs jaunimas. Kun. R. Mikalauskas palaimino reformato TOMO STRIUŽO santuoką su LINA ALEKSANDROVIČIŪTE.

*Mažosios Liepa ir Vakarė
su mama Sabina*

Kėdainių reformatų bažnyčioje šiais metais konfirmuoti septyni parapijiečiai, penki pakrikštyti, tame skaičiuje dvi mergytės LIEPA ir VAKARĖ RUŽAUSKAITĖS pakrikštytos per Jonines – birželio 24 dieną. Džiugu, kad nors ir ne-gausiai, bet parapija auga, įsijungia nauji nariai, pamaldos vyksta regu-liariai, organizuojami renginiai.

Išėję Amžinybėn

Olga Tamulėnaitė

1937 01 7 – 2009 05 24

Mūsų parapiją ir šį pasaulį pa-liko reformatė nuo Biržų Olga Tamulėnaitė, gimusi Liepsalės kaime, Papilio parapija, reformatų Katrės Grigaitės ir Jono Tamulėnų šeimoje. Motina mirė, kai Olgytei tebuvo dešimt metų. Liko su jaunesniu broliu Algiu našlaičiais. Tėvas po trejų metų vedė antrą kartą, gimė dar vienas broliukas - Algimantas. Baigusi tik pradinę Laužadiškio mokyklą, 1957 metais buvusių kaimynų pakviesta išvažiavo į Vilnių prižiūrėti jų vaikų. Vėliau įsidarbi-no geležinkeliečių ligoninėje slau-ge. Lankė aštuonmetę vakarinę mokyklą, po to medicinos seserų

kursus. Darbovietės nepakeitė, toje pat ligoninėje išdirbo virš 40 metų, nors buvo ligota - sužalota kūdikystėje, niekada nebuvo geros sveikatos.

Savos šeimos nesukūrė, artimų giminų Vilniuje neturėjo, sesutės mirė mažametės, buvo geros širdies, padėdavo buvusioms bendradarbėms. Jauniausias brolis Algimantas, gyvenęs Biržų rajone, mirė prieš keletą metų, tikras bro-lis Algis gyvena su šeima Kaune.

Šią žiemą Olga kurį laiką gy-dėsi ligoninėje, ja jautriai rūpinosi brolis, bet širdies darbas prastėjo, ir šių metų gegužės 24 d. Jos ne-tekome. Palaidojo Olgą Biržų raj. Semeniškių kapinėse šalia tėvų, seselių ir brolio Algimanto. Laido-tuvių liturgiją atliko superint. kun. Rimas Mikalauskas, giedojo Biržų parapijos moterys.

Vilniaus reformatai liūdi dėl parapijietės Olgos Tamulėnaitės mirties ir užjaučia velionės brolį Algį bei kitus artimuosius. Te Vieš-pats nušluosto jų ašaras ir suteikia sieloms ramybę.

**Vilniaus ev. reformatų parapijos
seniūnės**

A.A.

*Nuoširdžiai užjaučiame parapijietę Alę Klovaite,
mirus mylimam BROLIUI PETRUI.
Meldžiame Viešpatį nušluostyti liūdinčiųjų ašaras
ir paguosti skausmo valandoje.*

Vilniaus ev. reformatų parapijos Seniūnų taryba

Lietuvos reformatų Bažnyčios vadovybė:

Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios
Unitas Lithuaniae
Sinodo Konsistorijos
prezidentė

krt. dr. Renata Bareikienė
mob. 8 688 88 632

Lietuvos reformatų kunigų telefonai:

**Gen. superintendantas
kun. Rimas Mikalauskas**
gyv. Biržuose
mob. 8 686 66 383,

Senjoras kun. emeritas Petras Čepas
gyv. Medeikiuose
tel. 8 450 58 577.

kun. dr. Kęstutis Daugirdas
(gyv. Vokietijoje)

kun. Tomas Šernas
gyv. Vilniuje, tel. 213 1810
mob. 8 687 56 846,

kun. Raimondas Stankevičius
gyv. Vilniuje
tel. 8 5 240 6595
mob. 8 655 43 678

kun. Sigita Švambarienė
gyv. Biržuose
mob. 8 681 66 661

diak. Gitana Gasiūnaitė
gyv. Prahoje
el. p. saules_miestas@yahoo.com
kun. Tomas Sakas
gyv. Kaune
mob. 8 656 45 016

Parapijos vadovybės telefonai:

**Seniūnų tarybos pirmininkė
Vida Cupreva** 236 3224 d.,
mob. 8 673 04 537,
pavadootoja Danguolė Juršienė
219 1109 d., 241 6981 n.,
mob. 8 612 20 402

Seniūnės:
Dalija Gudliauskienė
242 9118, mob. 8 685 74 951,
Donata Indriūnaitė
234 2824 n., mob. 8 616 31 089
Olga Tamulėnaitė
277 0314, mob. 8 613 60 242

Laiškus redakcijai galite rašyti
Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius
Dalijai Gudliauskienei
El. paštas: dalija@mail.lt,
**Parengė Dalija Gudliauskienė,
Korektorė Dalia Pronskietytė
Leidėjas:**
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.